

توسعه و تضاد

نویسنده: فرامرز رفیع پور

ناشر شرکت سهامی انتشار

یکی از مطرح‌ترین کتاب‌هایی که پرفسور رفیع پور نوشته است کتاب «توسعه و تضاد» اوست که بسیار مورد توجه دست‌اندرکاران عرصه علوم اجتماعی در ایران قرار گرفت. او در این کتاب چنانکه از نام آن پیداست، به تحلیل یکی از مشکلات پیچیده امروز ایران یعنی شناخت موانع رشد علمی در کشور و نیز ارائه طریق‌هایی برای برون‌رفت از آن می‌پردازد.

رفیع پور می‌نویسد: حل مسائلی این‌چنین پیچیده نه تنها از دست افراد مبتدی در علم و سیاست ساخته نیست بلکه حتی کار یک شخص بسیار متفکر و باتجربه نیز نیست. بلکه به اعتقاد او این امر به تعداد زیادی از متفکرین افراد که بتوانند با یکدیگر به‌طور گروهی و هماهنگ - به دور از تضادها و حسادت‌ها - همکاری کرده و مخلصانه مسائل را بررسی و راه‌حل‌های مناسب و عملی ارائه دهند، نیاز دارد.

او در کتاب توسعه و تضاد در فصل آخر نیز چنین تصریح کرده است که: «باید ابتدا به فکر فراهم آوردن شرایط (یک سیستم تفکر و تفکر ساز) و ساختن افراد متفکر خداجوی یعنی به فکر سازمان‌دهی علم این کشور باشیم تا افراد متفکر وطن‌دوست و متقی بتوانند چاره‌جویی مسائل باشند.» زیرا پیشرفت یک کشور در همه زمینه‌ها (اقتصادی، نظامی، بهداشت، کشاورزی، اجتماعی و...) به پیشرفت علمی آن بستگی دارد و تازمینه پیشرفت علمی یا زیرساخت‌های علمی و ساختن افراد متفکر را فراهم نکنیم، نمی‌توانیم امید یی به پیشرفت در زمینه‌های دیگر داشته باشیم.

اوسپس با اشاره به برگزاری سمینارها و نشست‌های مختلف در همین زمینه - موانع رشد علمی - به مشکلات این‌گونه سمینارها در ایران اشاره می‌کند و آن‌ها را برمی‌شمارد و در برخی از بررسی‌های انجام شده بیشتر جنبه آماری دارند که نویسندگان بیشتر با زمینه قبلی فنی و کمی به مسئله نگریسته‌اند. در برخی از این نوشته‌ها - ضمن فواید زیاد - به عوامل ظریف فرهنگی - اجتماعی ایران که مانند هرمن (hormone) عمل می‌کنند، کمتر توجه شده است. همچنین تعدادی ترجمه‌هایی از نوشته‌های دانشمندان در کشورهای دیگرند که دانستن آن‌ها مفید اما کاربرد آن در ایران به تعمق بیشتر نیاز دارد.

توسعه و تضاد از مهم‌ترین کتاب‌های رفیع پور است. به‌حق کم‌تر جامعه‌شناسی در ایران حضور دارد که به اندازه وی، به‌طور عملی و پیمایشی روی جامعه ایران کار کرده باشد و آن را بشناسد. در کتاب توسعه و تضاد که ثمره چندین سال پژوهش اجتماعی است و البته مورد انتقاد شدید برخی جامعه‌شناسان نیز می‌باشد، وی ضمن تبیین و تحلیل علت انقلاب اسلامی، با تئوری‌های مختلف، وقایع ابتدای انقلاب و جنگ را تحلیل می‌کند. از جنگ به علت ایجاد انسجام، تجلیل می‌کند و وقایع دوران سازندگی را مورد نقد شدید قرار می‌دهد که باعث اوج مصرف‌گرایی و نابرابری شده است.

